

Het verhaal van Monument Doldersum in een wandeling

5 kilometer

Uitgegeven door
Stichting "Monument Doldersum"
Ter gelegenheid van 70 jaar herdenken
8 september 1944 – 2014
www.monumentdoldersum.nl

De wandeling start op de Brink in Doldersum. Hier laat u uw fiets achter, of parkeert uw auto.

Het is mogelijk om een deel van de wandeling (tot de schaapskooi) per fiets af te leggen. Vanaf de schaapskooi is de route niet geschikt voor mensen die minder goed ter been zijn.

Langs de route is er geen mogelijkheid om een versnapering te gebruiken. Direct naast de Brink in Doldersum, op de Boijlerstraat, is een klein restaurant. De openingstijden zijn afhankelijk van het seizoen.

Middenweg 11 in Vledder: Een aantal barakken van het voormalig werkkamp staan er nog steeds. Zij worden gebruikt door sportverenigingen, en een deel is ingericht als Kijkdoosmuseum. Door acht kijkgaten aan de buitenkant van de voormalige barak krijgt de bezoeker een beeld van hoe het leven in zo'n werkkamp was.

Het werkkamp in Vledder

In 1939 is het Werkkamp Vledder opgericht als werkverschaffingskamp voor werkloze mannen uit de grote steden.

Vanaf 10 januari 1942 gebruikte de Duitse bezetter het kamp om 180 Joodse mannen onder te brengen. Een paar maanden later, in de nacht van 2 op 3 oktober 1942, zijn zij overgebracht naar kamp Westerbork.

De Jodenweg herinnert nog aan de dagelijkse weg die de Joden moesten lopen om de heide te ontginnen. Deze weg begint achter de barakken en eindigt in Vledderveen.

Vrijwel direct na het vertrek van de Joden zijn de barakken in gebruik genomen door de Nederlandse Arbeidsdienst (NAD). Op 1 januari 1942 werd voor iedere Nederlander die 18 jaar werd de ongewapende dienstplicht ingevoerd, zowel voor mannen als voor vrouwen. Voor mannen werden ver van hun woonplaats kampen gebouwd. Zij werkten bij het aanleggen van wegen en kanalen en in de landbouw zoals het ontginnen van de heide en helpen bij de aardappeloogst. De dienstplicht duurde een half jaar.

Er werd veel aan lichamelijke opvoeding en sport gedaan. Ook leerden de mannen exerceren met een schop aan de schouder. De training in de Nederlandse Arbeidsdienst was erop gericht om de mannen op te leiden voor het graven van tankvallen en loopgraven aan het oostfront. De NAD werd op 10 september 1944 vrij kort na Dolle Dinsdag opgeheven.

De gedenkplaat op de kei bij de barakken

Op 21 juli 1944 moest Klaas van Daalen uit Rhenen zich melden in Vledder. Op het station ontmoette hij stadsgenoot Frans van Drimmelen. In Vledder werd Klaas in ploeg 7 en Frans in ploeg 8 ingedeeld. Iedere ploeg bestond uit 16 arbeidsmannen en de ploegen sliepen in een barak. De opleiding werd onder strenge discipline gegeven, tegenpraak werd niet geduld, en het mosgroene uniform moest er onberispelijk uit te zien. Na een paar weken opleiding, werd er in marstempo en onder het verplicht zingen van (Duitstalige) liederen, naar het werk gelopen. Dit was voor Klaas en Frans naar het 6 km verder gelegen Doldersum waar aardappels moesten worden gerooid.

Op 7 september 1944 werden 4 arbeidersmannen aangesproken door een verzetsman met de vraag of zij niet wilden onderduiken. Er zou plaats zijn voor 12 onderduikers in verschillende hollen. Die nacht om 23.30 uur zouden er 4 verzetsmannen klaar staan om de jongens te helpen ontsnappen. Na de controle van 22.00 uur lagen de jongens gekleed op bed. Een aantal verzetsmannen hield de wachtcommandant onder schot en de telefoonlijn werd doorgesneden. Uiteindelijk ontsnapten die nacht 21 jongens. Er werd een uur stevig doorgelopen door de bossen in de donkere nacht voordat men bij het eerste hol aankwam.

Start wandeling

Vanaf uw startpunt De Brink in Doldersum loopt u in de richting Vledder en u neemt de eerste weg links (Neijjoarsweg).

Aan het eind van de Nijejoarsweg (na 740 meter) gaat u linksaf de Madeweg op.

Na een kleine kilometer passeert u het gemeentebord Doldersum en tegenover huisje 153 ziet u links een verhoogd talud/bomensingel. Hierin bevond zich het eerste onderduikershol. Er zijn geen resten van het hol te vinden.

In dit eerste onderduikershol gingen 4 jongens

- U loopt de Madeweg verder uit en na ongeveer 80 meter gaat u rechtsaf de Dieverseweg op.**
- Na 270 meter gaat u linksaf een verhard fietspad op (doodlopende weg voor auto's).**
- Na 300 meter slaat u linksaf (bij meerdere brievenbussen). Tussen huisje 81 en huisje 79 loopt een wal in het bos. Daar bevond zich het tweede hol. Er zijn geen resten van het hol te vinden. Het is uiteraard niet de bedoeling tussen de priv ehuisjes in het bos te struinen.**

Bij het tweede hol bleven 5 mensen achter, tussen de carport van huisje nr. 81 en de achterkant van bungalow nr. 79.

U herkent de plek van de onderduikersholten door deze bordjes

Volg langs huisje 79 het openbare weggetje voor auto's en wandelaars. Ongeveer 100 meter verder staat aan de linkerkant huisje 68. Hier bevond zich hol 3. Ook hier zijn geen resten meer van te vinden.

Bij het derde hol bleven 3 mensen achter. Ze hebben er 2 dagen en 3 nachten ingezeten. Later is hier een bungalow gebouwd met de naam "De Braamstruik". Sinds het huisje is uitgebreid en gemoderniseerd heet het "Dolder Summer".

Nu staat deze bungalow op de plek van het derde hol

De ingang van het derde hol in 1944

U loopt vanaf hier rechtstreeks terug naar de brievenbussen (langs het tweede hol) en daar gaat u linksaf het wandel- en fietspad op.

Na een kleine kilometer gaat u rechtsaf door een houten klaphekje het Wapserveld op (links is de wandeling naar de Schaapskooi Huenderhoeve).

Vanaf hier kunt u het Monument Doldersum zien liggen. Wij volgen de paarse route. In dit gebied kunt u koeien en schapen tegenkomen. De regels voor het betreden voor dit gebied vindt u op het klaphekje.

Na ongeveer een kilometer gelopen te hebben ziet u op zo'n 30 meter rechts van de paarse route het oorlogsmonument liggen.

De overige 9 jongens liepen door naar het grootste hol midden op het huidige Wapserveld. In 1944 was dit bos.

Dit hol is op 8 september 1944 ontdekt. Twee jongens die hun uniform aanhadden werden ontzien maar 7 jongens werden op brute wijze neergeschoten; dit gebeurde tussen 12.00 en 12.30 uur.

Eén jongen overleefde de fusillade, Roelof IJsselstein uit Gouda, geboren op 19 juni 1926, maar hij bleef zijn hele leven zowel psychische als lichamelijke klachten houden. Hij overleed in 1986 na een moeilijk leven.

[Meer informatie over Roelof IJsselstein vindt u hier:
http://tweedewereldoorlog.goudanet.nl/?page_id=621]

De jongens die omkwamen:

- **Pieter Groenhuis**, geboren 10-5-1926 in Winschoten. Hij was van beroep bakker en is begraven in Winschoten op de Algemene Begraafplaats Hofstraat bij de Oorlogsgraven.
- **Wilhelmus Kloonen**, geboren 25-4-1926 in Raamsdonksveer.
- **Christiaan van Tongeren**, geboren 25-5-1926 in Leiden. Hij was van beroep kruideniersbediende.
- **Jan van Dijk**, geboren 3-5-1926 in Scheemda. Hij was van beroep arbeider en is begraven bij de Nederlandse Oorlogsgraven aan de Kerkhoflaan in Vledder.
- **Gerardus Marinus van Corstanje**, geboren 31-1-1926 in Loon op Zand/Waalwijk. Hij was van beroep dozenmaker en is begraven in bij de Nederlandse Oorlogsgraven aan de Koningin Wilhelminalaan in Wilhelminaord.
- **David Oomens**, geboren 31-5-1926 in Den Haag. Hij is begraven bij de Nederlandse Oorlogsgraven aan de Koningin Wilhelminalaan in Wilhelminaord.

Monument Doldersum

Na uw bezoek aan het terrein van het Oorlogsmonument loopt u terug naar de Schaapskooi. Dit kan via dezelfde weg als u gekomen bent, of langs de verharde weg waar de auto's rijden, de Huenderweg.

De Schaapskooi Huenderhoeve heeft een onbemand bezoekerscentrum (gemeenschappelijk eigendom van Natuurmonumenten en Drents Landschap) dat een groot deel van het jaar vrij bezocht kan worden. Wanneer het bezoekerscentrum is geopend, is een eventueel toiletbezoek ook mogelijk.

Vanaf de Huenderhoeve gaat u terug langs de Huenderweg richting de Brink van Doldersum. Hiervoor kunt u direct naast de weg lopen. Wij adviseren dan de linkerkzijde zodat u het verkeer tegemoet ziet komen.

Tegenover de Huenderhoeve is het mogelijk nog een klein stukje paarse route te volgen richting Doldersum zodat u dat stuk niet langs de weg hoeft te lopen.

In Vledder staat op de Brink deze gedenkhei die in 1945 is onthuld.

Op de plaats van het huidige Oorlogsmonument heeft tot 1995 een ander herdenkingsteken gestaan. Dit is vervangen omdat de datum en het aantal omgekomenen niet klopten.

Stichting "Monument Doldersum"

Op 4 mei organiseert stichting "Monument Doldersum" rond het middaguur een herdenking bij het monument. Voorafgaand aan de herdenking worden op de begraafplaatsen Vledder en Wilhelminaoord bloemstukken gelegd. Om de 5 jaar wordt ook op 8 september een herdenking georganiseerd.

Basisschool De Hoekstee uit Vledder heeft zich verbonden met het monument. Bestuursleden komen op school om te vertellen over de oorlogsgebeurtenissen.

Klaas van Daalen, één van de gevluchte arbeidersmannen en tevens bestuurslid van de stichting, vertelt in de klas.

U bent altijd welkom bij onze herdenkingen.

Giften zijn van harte welkom: NL98 RABO 0367 0891
U kunt u ook aanmelden als donateur; dat kan via de website.
Wij hebben de ANBI status.

Meer informatie: www.monumentdoldersum.nl